

ОТВЕТ ПРАВИТЕЛЬСТВА СССР НА УКАЗ БРИТАНСКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА О МЕРОПРИЯТИЯХ ПРОТИВ ГЕРМАНСКОГО ЭКСПОРТА

10 декабря 1939 года

28 ноября Британским правительством был опубликован Указ о мероприятиях, направленных против германского экспорта. Этим Указом Британское правительство запрещает какие бы то ни было морские перевозки товаров из германских портов, а также вывоз всех товаров германского происхождения из портов нейтральных государств. Британское правительство требует, чтобы суда, перевозящие указанные товары, заходили в английские или французские порты, где эти грузы подлежат секвестру и принудительной продаже. Суда нейтральных стран, выходящие с любым грузом из портов государств, к которым Германия имеет доступ, должны направляться для осмотра в британские или французские порты.

В связи с этим Указом 10 декабря с. г. Британскому посольству в Москве была передана Нота, заявляющая протест Советского правительства против упомянутых мероприятий Великобритании, являющихся нарушением прав и интересов нейтральных стран.

Нота напоминает, что 25 октября с. г. Советское правительство заявило о своем несогласии с теми мероприятиями Британского правительства, которые под предлогом борьбы с военной контрабандой нарушают принципы международного права и разрушают морскую торговлю.

Мероприятия против германского экспорта, проводимые на основе Указа от 28 ноября, наносят новый ущерб интересам нейтральных государств. Методы экономической войны, применяемые Великобританией, не имеют прецедента в истории международных отношений. Они являются дальнейшим нарушением норм международного права, согласно которым никто не может запрещать нейтральным странам ввозить для своих нужд с территории воюющих государств, те или иные товары, независимо от их происхождения.

Таким же нарушением международного права является запрещение перевозок германских товаров из одного порта в другой.

Наконец, Советское правительство считает совершенно произвольным британское требование, чтобы, независимо от происхождения перевозимых грузов, суда, следующие из портов тех нейтральных государств, к которым Германия имеет доступ, заходили для досмотра в британские или французские порты.

Заявляя протест против перечисленных мероприятий Великобритании, Правительство Союза ССР сохраняет за собою право требовать возмещения понесенных убытков, если государственное торговое судно СССР будет принудительно приведено в британский или французский порт, или если применением Указа от 28 ноября с. г. внешней торговле СССР будет причинен какой-либо иной ущерб.

«Известия» № 285 (7055) от 11 декабря 1939 г.

Источник: [Высшей партийной школы при ЦК ВКП(б).] Внешняя политика СССР. Сборник документов. Т. IV. № 385. Москва — 1946.

RESPONSE OF THE GOVERNMENT OF THE USSR TO THE ORDER OF THE BRITISH GOVERNMENT ON MEASURES AGAINST GERMAN EXPORT

10 December 1939

Izvestia, 11 December 1939

On 28 November the British Government published an order² on measures against the German export trade. Under this order the British Government prohibits any naval transshipment of goods from German ports, and the export of all goods of German origin from neutral ports. The British Government asks all vessels carrying such goods to make for an English or French port where their cargoes will be subject to sequestration and forced sale. Vessels of neutral countries, whatever their cargo, leaving the ports of States to which Germany has access, must make for a British or French port for inspection.

Arising from this order a note was sent by the Soviet Government on 10 December to the British embassy in Moscow protesting against the said British measures, which violate the rights and interests of neutral countries.

The note recalls that on 25 October of this year the Soviet Government stated that it did not consent to those measures taken by the British Government which, on the pretext of combating military contraband, violate the principles of international law and ruin maritime trade.

The measures against German exports taken on the basis of the order of 28 November deal a further blow at the interests of neutral States. The methods of economic warfare used by Great Britain have no precedent in the history of international relations. They are a further violation of the standards of international law, under which nobody may forbid neutral countries from importing for their own needs from the territory of the belligerent States any kind of goods irrespective of their origin.

The prohibition of the transport of German goods from one port to another represents such a violation of international law.

Finally, the Soviet Government regards as completely arbitrary the British Government's request that, irrespective of the origin of the cargoes being transported, vessels leaving the ports of those neutral States to which Germany has access shall proceed to a British or French port for inspection.

In making this protest against the measures enumerated, the Soviet Government reserves the right to demand compensation for losses suffered if vessels of the Soviet State merchant service are forcibly conducted to a British or French port, or if by the application of the order of 28 November any injury shall be caused to Soviet foreign trade.

English translation: Soviet documents on foreign policy. Vol. III 1933-1941. Ed. Jane Degras. Oxford University Press, 1953.

NEUVOSTOLIITON HALLITUKSEN VASTAUS BRITANNIAN HALLITUKSEN TOIMENPITEISIIN SAKSALAISTA VIENTIKAUPPAA VASTAAN

[10. joulukuuta 1939]

Marraskuun 28 pnä julkaisi Britannian hallitus määräyksen saksalaista vientikauppaa vastaan kohdistetuista toimenpiteistä. Tällä määräyksellä Britannian hallitus kieltää kaiken meritse tapahtuvan tavarainkuljetuksen "saksalaisista satamista ja myös kaikkien saksalaista alkuperää olevien tavarain kuljetuksen puolueettomista satamista. Britannian hallitus vaatii, että edellämainittuja tavaroita kuljettavat laivat purjehtisivat englantilaisiin tai ranskalaisiin satamiin, joissa lastit takavarikoidaan ja myydään pakollisesti. Minkälaisista lastia tahansa kuljettavien puolueettomien maiden laivojen, jotka lähtevät sellaisten valtioiden satamista, joihin Saksalla on pääsy, täytyy purjehtia tarkastusta varten Britannian ja Ranskan satamiin.

Tämän määräyksen johdosta jätettiin Britannian lähettiläälle Moskovassa joulukuun 10 pnä nootti, jossa esitettiin Neuvostohallituksen vastalause edellämainittuja puolueettomien maiden oikeuksia ja etuja rikkovia Suurbritannian toimenpiteitä vastaan.

Nootissa muistutetaan, että tämän vuoden lokakuun 25 pnä Neuvostohallitus ilmoitti, ettei se hyväksy niitä Britannian hallituksen toimenpiteitä, jotka sotatarpeiden salakuljetuksen vastaista taistelua tekosyynä käyttäen rikkovat kansainvälisen oikeuden periaatteita ja tuhoavat merikaupan.

Toimenpiteet Saksan vientikauppaa vastaan, jotka on otettu käytäntöön marraskuun 28 päivän määräysten perusteella, aiheuttavat uuden vaurion puolueettomien valtioiden eduille. Suurbritannian käytäntönottamalla taloudellisen sodan menetelmällä ei ole ennakkotapausta "kansainvälisten suhteiden historiassa. Ne ovat kansainvälisen oikeuden normien yhä pitemmälle menevää rikkomista, joiden mukaan kukaan ei voi kieltää puolueettomia maita tuottamasta sotivien valtioiden alueilta tarpeitaan varten kaikkia tavaroita riippumatta niiden alkuperästä.

Samantyyppistä kansainvälisen oikeuden rikkomista on saksalaisten tavarain kuljetuskielto toisesta satamasta toiseen.

Lopuksi Neuvostohallitus pitää täysin mielivaltaisena Britannian sitä vaatimusta, että riippumatta kuljettavien lastien alkuperästä on niistä puolueettomien valtioiden satamista, joihin Saksalla on pääsy, tulevien laivojen mentävä britannialaisiin tai ranskalaisiin satamiin tarkastusta varten.

Pannan vastalauseensa Suurbritannian edellälueteltuja toimenpiteitä vastaan Neuvostoliiton hallitus pidättää itselleen oikeuden vaatia aiheutettujen vahinkojen korvaamista, jos Neuvostoliiton valtion kauppalaivat tulevat pakolla viedyiksi britannialaisiin tai ranskalaisiin satamiin, tai jos marraskuun 28 päivän määräyksen soveltamisesta aiheutuu muunlaista vahinkoa Neuvostoliiton ulkomaankaupalle.

["Pravda" n:o 333 (8018), 2. joulukuuta 1939]